

Vahinko vai pahoinpitely?

Kari Vanamo
Lastenkirurgi, KYS
Traumapäivät 2016, Kuopio

Lasten kaltoinkohtelu

- Fyysinen pahoinpitely
- Henkinen väkivalta
- Asiaton lääkitseminen
- Seksuaalinen hyväksikäyttö
- Hoidon laiminlyöminen

Lasten kokeman väkivallan yleisyys

- 72 % kokenut kotona ainakin joskus vähintään lievää väkivaltaa
- 8 % kokenut vakavaa väkivaltaa
- Kansainvälisten arvioiden mukaan 4-16 % lapsista joutuu fyysisen pahoinpitelyn kohteeksi
- V. 2012 Suomessa pahoinpitelyn uhriksi joutui n. 5900 alle 18-vuotiasta
- Vv. 2003-2009 Suomessa surmattiin 13 alle vuoden ikäistä vauvaa ja 25 1-4 vuotiasta lasta

Väkivallan kierre

- Diagnosoimattoman pahoinpitelyn jälkeisen pysyvän vammautumisen riski jopa 35 %
- Kuoleman riski 5-10 %
- Vanhemmat, joita itseään on pahoinpidelty, pahoinpitelevät todennäköisemmin omia lapsiaan

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Raskausaika
- Imeväisikä
- Leikki-ikä
- Koulukiusaaminen
- Teini-ikä
- Aikuisten perheväkivalta
- Vanhukset ja hoitolaitokset
- Julmuus eläimiä kohtaan

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Väkivaltaa esiintyy enemmän sosiaalisesti heikommassa asemassa olevien keskuudessa, mutta sitä esiintyy myös taloudellisesti hyväosaisissa perheissä, joilla puolestaan on paremmat mahdollisuudet kätkeä se
- Laillistettua väkivaltaa esiintyy urheilun piirissä, josta se (iltapäivälehtien yllyttämänä) voi levitä myös yleisön keskuuteen (jalkapallo, jääkiekko)

Altistavat tekijät; Ikä

- 80 % pahoinpitelyn aiheuttamista murtumista todetaan alle 1.5 vuotiailla
- 85 % muista murtumista todetaan yli 5-vuotiailla
- Alle 1.5 vuotiaiden pahoinpitelymurtumien vuosittainen esiintyvyys n. 4/10 000
- Pahoinpitelymurtumien osuus eri ikäryhmissä
  - Alle 1.5 v. 1/9
  - 1.5 – 5 v. 1/205
  - Yli 5 v. 0

Pahoinpitelyn todennäköisyys murtumatyypeittäin

Murtumatyyppi	Pahoinpitelyn todennäköisyys
Kylkiluunmurtuma	70 %
Alle 3-vuotiaan humerusmurtuma	50 %
Reisimurtuma	30 %
Imeväis- tai leikki-ikäisen kallonmurtuma	30 %

Kylkiluunmurtumat

- Pahoinpitelyn todennäköisyys kylkiluunmurtuman yhteydessä 0.71 (95% CI 0.42-0.91)
- Usean kylkiluun murtuma nostaa todennäköisyyttä
- Sijainti vaihtelee; anterioriset ja posterioriset yleisempiä pahoinpitelyn yhteydessä
- Keskosuuteen liittyvä osteopenia tai luudysplasia tärkeä erotusdiagnoosi

Yläraajamurtumat

- Alle 3-vuotiaalla vahvistetun pahoinpitelyn todennäköisyys olkavarsimurtuman yhteydessä 0.48 (95% CI 0.06-0.94)
- Todennäköisyys erityisen korkea alle 15 kk ikäisellä
- Yleisin murtumatyyppi viisto tai kierteinen diafyysimurtuma
- Suprakondylaariset murtumat yleisemmin onnettomuuden seurausta
- Neljäsosa kyynärvarsimurtumista voi liittyä pahoinpitelyyn; murtumatyyppi vaihteleva

Kallonmurtumat

- Pahoinpitelyn todennäköisyys kallonmurtuman yhteydessä 0.30 (95% CI 0.19-0.46)
- Parietaalinen ja lineaarinen yleisimmät tyypit
- Ei selvää eroa murtumatyypeissä pahoinpitely- ja ei-pahoinpitelyvammojen välillä
- Kallonsisäiset vammat murtuman yhteydessä viittaavat pahoinpitelyyn

Alaraajamurtumat

- Vahvistetun pahoinpitelyn todennäköisyys reisimurtuman yhteydessä 0.28 (95% CI 0.15 – 0.44)
- Todennäköisyys lisääntyy, jos lapsi ei kävele
- Reiden diafyysimurtumissa ei eroa pahoinpitely- ja tavallisten vammojen välillä
- Metafyysimurtumat yleisempiä pahoinpitelyn yhteydessä
- Jopa 96 % alle 1.5 vuotiaiden tibiamurtumista seurausta pahoinpitelystä

Paahoinpitelyyn viittaavia anamnestisia tekijöitä

- Vammamekanismin ja todetun vamman välinen epäsuhta
- Vamman kerrotun ja arvioidun iän välinen ristiriita
- Anamneesin epämääräisyys ja tapahtumien kuvauksessa esiintyvät muutokset
- Viive hoitoon hakeutumisessa

Lapseen liittyvät riskitekijät

- Keskosuus
- Kaksosuus
- Vammaisuus
- Erityishuomiota vaativa sairaus tai oireilu
- Lapsen väkivaltainen käytös muita lapsia kohtaan

Perheeseen liittyvät tekijät

- Mielenterveys- ja päihdeongelmat
- Perheväkivalta
- Vanhemman omassa lapsuudessaan kokema kaltoinkohtelu
- Vanhemman teini-ikä ja yksinhuoltajuus
- Pahoinpitelyä esiintyy myös hyväosaisissa perheissä, joilla puolestaan on paremmat mahdollisuudet kätkeä se

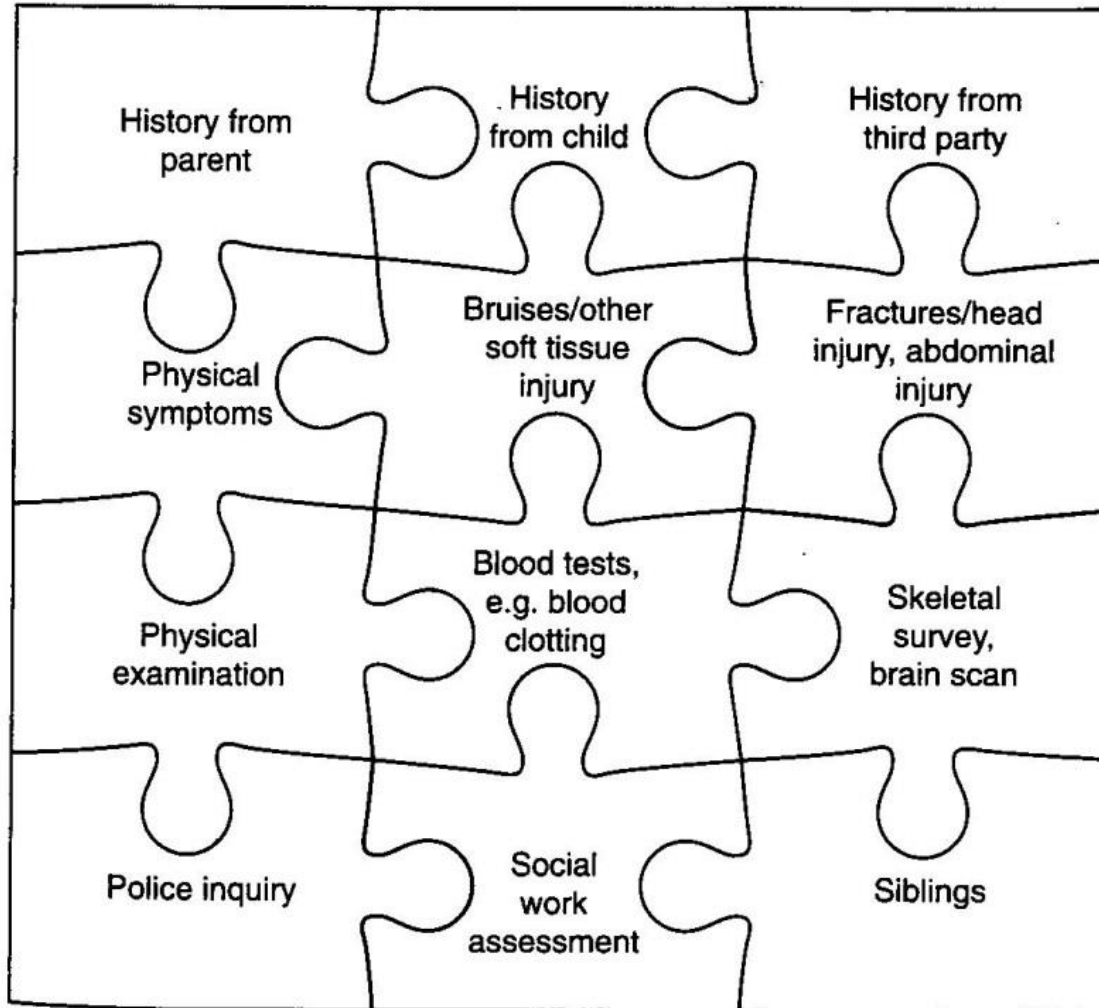
Erotusdiagnostiikka

■ Luumuutokset

- Solislun ja muut synnytysmurtumat
- Onnettomuuden seurauksena syntyneet murtumat
  - Taaperon murtumat
  - Vauvaikäisen kallonmurtumat putoamisen seurauksena
  - Tunnottomaan raajaan syntyneet vammat
- Keskosuuteen liittyvä osteodystrofia
- Osteogenesis imperfecta
- Caffeyn tauti
- Kalsiumaineenvaihdunnan sairaudet
  - Riisitauti
  - Sekundaarinen riisitauti
- Keripukki
- Periosteaaliset reaktiot
  - Prostaglandiinihoito
  - A-vitamiinin yliannostus
  - Osteomyeliitin jälkitila
- Metaboliset sairaudet
  - Menkesin syndrooma
- Rtg-artifakta

Diagnostinen palapeli

Terveydenhuollon tehtävä

- Vammojen hoito
- Pahoinpitelyn tunnistaminen
- Pulaan joutuneen perheen tukeminen ja auttaminen
- Tuki muille viranomaisille tapausten selvittämisessä ja jatkotoimissa

Lainsäädäntö

Lastensuojelulaki 40 §

- Terveysthuollon, sosiaalitoimen, kirkon, koulun ja poliisin palveluksessa olevan on viipymättä tehtävä ilmoitus sosiaaliviranomaiselle, jos hän saa työtehtävässään tietää ilmeisestä perhe- tai yksilökohtaisen lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta.

Lainsäädäntö

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 1 §

- Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti

Lainsäädäntö

Rikoslaki 21. luku 16 §

- Alle 15-vuotiaaseen lapseen kohdistuva pahoinpitely on yleisen syyttäjän alainen rikos

Rikoslaki 21. luku 15 §

- Törkeiden hankkeilla olevien rikosten (mm. törkeä pahoinpitely) osalta on kenellä tahansa ilmoitusvelvollisuus viranomaiselle

Lainsäädäntö

- Terveystieteidenhuoltohenkilöstön salassapitosäädökset (esitutkintalaki 27 §, oikeudenkäymiskaari 17. luku 23 §)
  - Poliisille voidaan pyydettyäessä antaa salassapitosäädösten estämättä tietoja, jos kyseessä on törkeän pahoinpitelyn epäily

Lainsäädäntö

Rikoslaki

- Pahoinpitely on törkeä, jos
  - on aiheutettu vaikea ruumiinvamma tai vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila
  - tai rikos on tehty erityisen raa'alla ja julmalla tavalla
  - tai rikoksen yhteydessä on käytetty terä- tai ampuma-asetta tai muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä
  - ja jos pahoinpitely voidaan arvioida kokonaisuutena törkeäksi

Lainsäädäntö

- Puolustuskyvyttömän lapsen pahoinpitelyä voidaan pitää yleensä aina törkeänä
- Vaikeana ruumiinvammana voidaan tässä yhteydessä pitää esim. reiden, säären tai olkavarren luunmurtumaa

Selvityksen käynnistämisperusteet

- Kaikki alle 1-vuotiaiden luunmurtumat
- Kaikki alle 5-vuotiaiden kylkiluunmurtumat, olkaluun varren murtumat, lapaluun murtumat, nikamamurtumat
- Kaikki kallonmurtumat, joissa
  - on liitännäisenä kallonsisäinen vamma
  - murtumaraon leveys on > 1 mm
  - murtuma on pirstaleinen
  - murtuma on molemminpuolinen
  - murtuma sijaitsee kallon takaosassa

Selvityksen käynnistämisaiheet

- Epäily ravistelusta (ns. shaken baby)
- Kaikki tarkkarajaiset tai kuuman esineen aiheuttamat palovammat
- Jos mustelmia on paljon, ja ne sijaitsevat muualla kuin säärissä, reisissä, kyynärvarsissa tai otsassa
- Kaikki muutkin kaikenikäisten murtumat ja vammat, joissa esitietojen ja vammalöydösten kesken on ristiriita, tai joissa pahoinpitelytausta on mahdollinen

Menettely päivystyspoliklinikalla

- Pahoinpitelyepäilystä ilmoitetaan sekä työaikana että päivystysaikana välittömästi asianomaisen erikoisalan vastuulääkärille (päiväpäivystäjä tai takapäivystäjä)
- Lapsi otetaan sairaalaan jatkoselvityksiä varten
- Vastuulääkäri tai hänen nimeämänsä päivystäjä kertoo avoimesti vanhemmille tulevista tutkimuksista ja konsultaatioista

Perustelut sairaalaanotolle

- Syntyneen vamman ja siihen liittyvän kivun hoito
- Vammojen laajuuden ja vaikeusasteen kartoittaminen
- Murtumia tai mustelmia aiheuttavien muiden sairauksien poissulkeminen
- Mahdollisen tahallisuuden tai tuottamuksellisuuden selvittäminen yhteistyössä lastensuojelun ja poliisin kanssa
- Sairaalaanotto perustuu Stakesin suositukseen ja se tehdään rutiinisti aina tietynikäisten lasten tietyissä vammatyypeissä

Perheen vastaanotto

- Lasta ja perhettä on kohdeltava kunnioittavasti, syylistämättä ja luottamuksellisesti
- Sairaalaanoton, tutkimusten ja konsultaatioiden syy on kerrottava vanhemmille avoimesti; muutoin tapahtumien selvittely ja lapsen auttaminen vaikeutuu huomion kohdistuessa siihen, miten vanhemmat kokivat itseään kohdellun sairaalaan tullessa

Vastuulääkäri

- Vastuulääkärinä toimii anatomisen vamman ja hoitavan osaston mukaan lastenkirurgi, plastiikkakirurgi, neurokirurgi, lastenlääkäri tai muun erikoisalan seniorilääkäri
- Vastuulääkärin päätöksen perusteella ja johdolla organisoidaan tarvittavat lisätutkimukset, muiden erikoisalojen konsultaatiot sekä selvityksestä vastaavan työryhmän kokoukset, ns. yhteispalaveri

Jatkotutkimukset

- Tapauskohtaisesti tehdään seuraavat tutkimukset ja konsultaatiot
  - Tvk, Tromb, PLV
  - Hyytymistekijät (mustelmat, kallonsisäiset vuodot)
  - Alle 2-vuotiaille radiologinen murtumaseula
  - 2-5 vuotiaille kliinisen tilan mukaan kohdennetut rtg-tutkimukset
  - Alle 2-vuotialle harkinnan mukaan luustokartta, TT tai MRI
  - Luustometabolian laboratorioseula
  - Lastenneurologin konsultaatio
  - Silmälääkärin konsultaatio
  - Lastenpsykiatrin konsultaatio
  - Perinnöllisyyslääkärin, hematologin tai oikeuslääkärin konsultaatio

Yhteispalaveri

- Vastuulääkärin, sosiaalityöntekijän, lastenpsykiatrin ja omahoitajan yhteispalaverissa päätetään käytettävissä olevan tiedon perusteella, onko perusteltua aihetta epäillä pahoinpitelyä. Tarvittaessa mukaan kutsutaan muita asiantuntijoita
- Jos aihetta on, tehdään lastensuojeluilmoitus kotipaikkakunnan sosiaaliviranomaisille
- Ilmoitus tehdään päivystyksenä, jos on perusteltua syytä epäillä törkeää pahoinpitelyä. Samalla kehoitetaan lastensuojeluviranomaisia ilmoittamaan poliisille

Tapaaminen vanhempien kanssa

- Yhteispalaverin päätöksellä järjestetään tarvittavien asiantuntijoiden ja vanhempien kesken käytävä neuvottelu, jossa kerrotaan
  - Lääketieteellisten tutkimusten siihenastiset tulokset
  - Lastensuojelulain ja esitutkintalain yhteistyövelvoitteet
  - Lääketieteellinen jatkohoito ja seuranta

Kotiuttaminen

- Kun vammat eivät enää edellytä sairaalahoitoa, voidaan lapsi lastensuojeluviranomaisten päätöksen perusteella joko kotiuttaa vanhempien kanssa, siirtää tuettuun asumusmuotoon toisen tai molempien vanhempien kanssa tai ottaa huostaan
- Lopullisen päätöksen kotiuttamisesta tekee lasta osastolla hoitanut työryhmä

Epikriisi

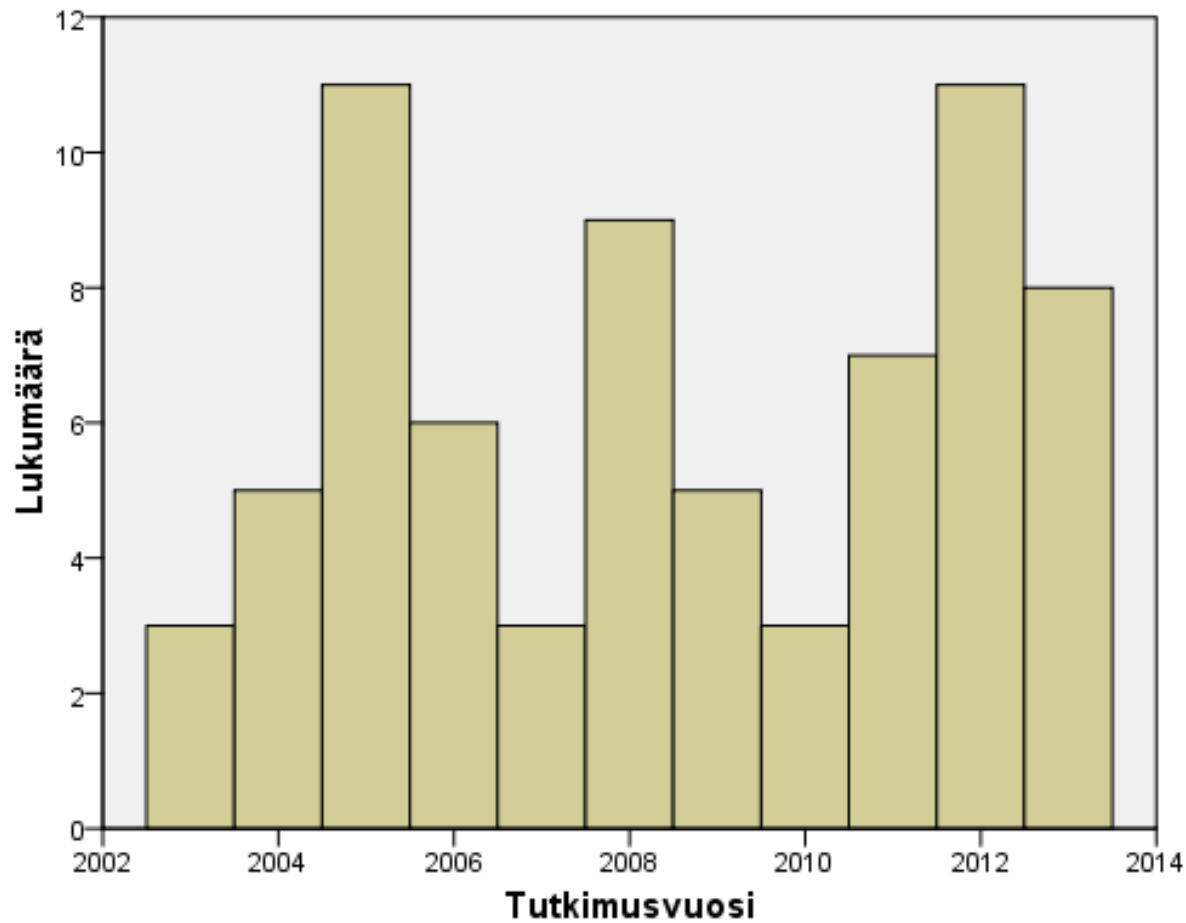
- Lyhyt tapahtumakuvaus
- Todettujen vammojen ja löydösten kuvaus
- Hoito
- Maininta pahoinpitelyepäilyn selvittämisestä ja vaiheesta
  - Dg: Tutkiminen Z61.6, Todettu T74.1
- Ei merkintöjä ei-lääketieteellisten viranomaisten tutkimusten tuloksista
- Vastuulääkärin ja ao. ylilääkärin allekirjoitus

KYS aineisto vv. 2003-2013

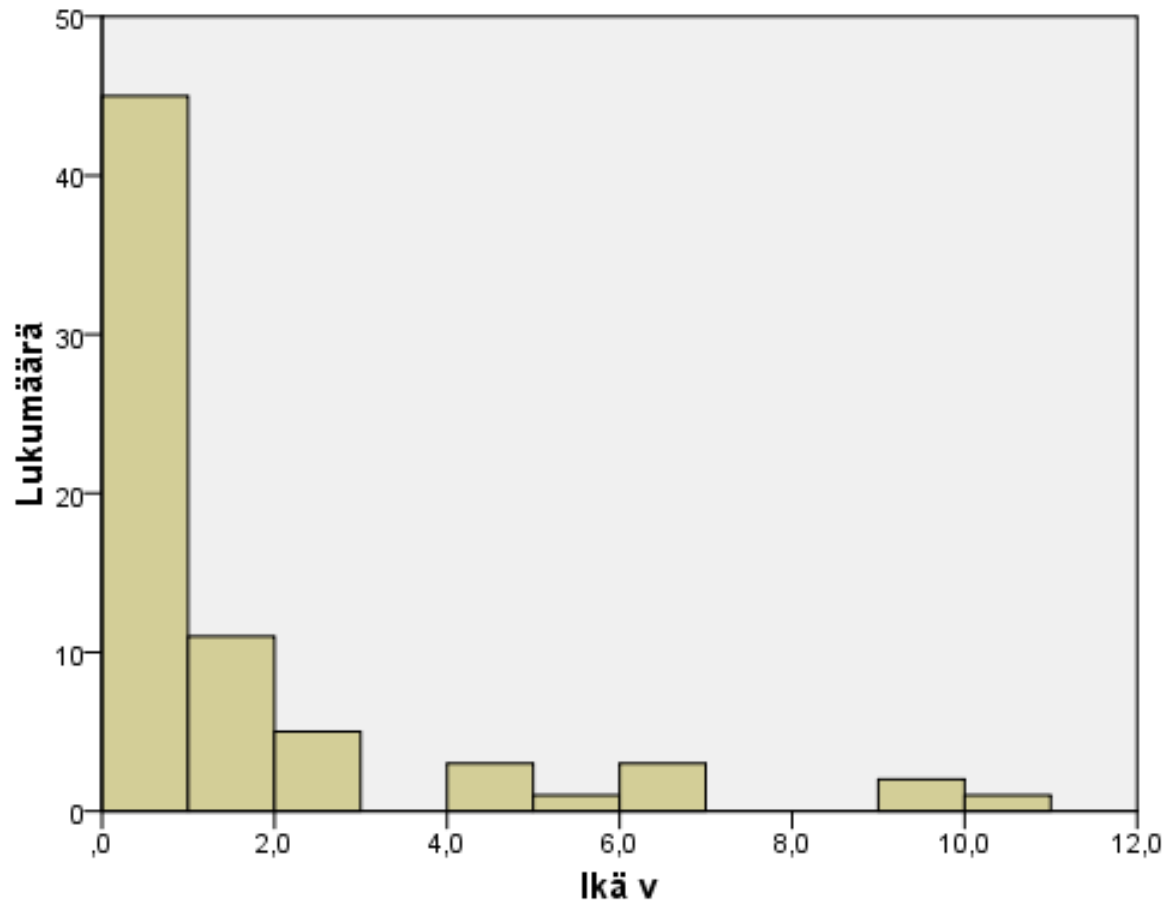

- Pahoinpitelyepäilyn vuoksi tehdyt ns. metaboliset luustoseula rtg-tutkimukset
- 71 potilasta
  - Poikia 38 (53,5%)
  - Tyttöjä 33 (46,5%)

Vuosittainen esiintyvyys

Ikäjakauma

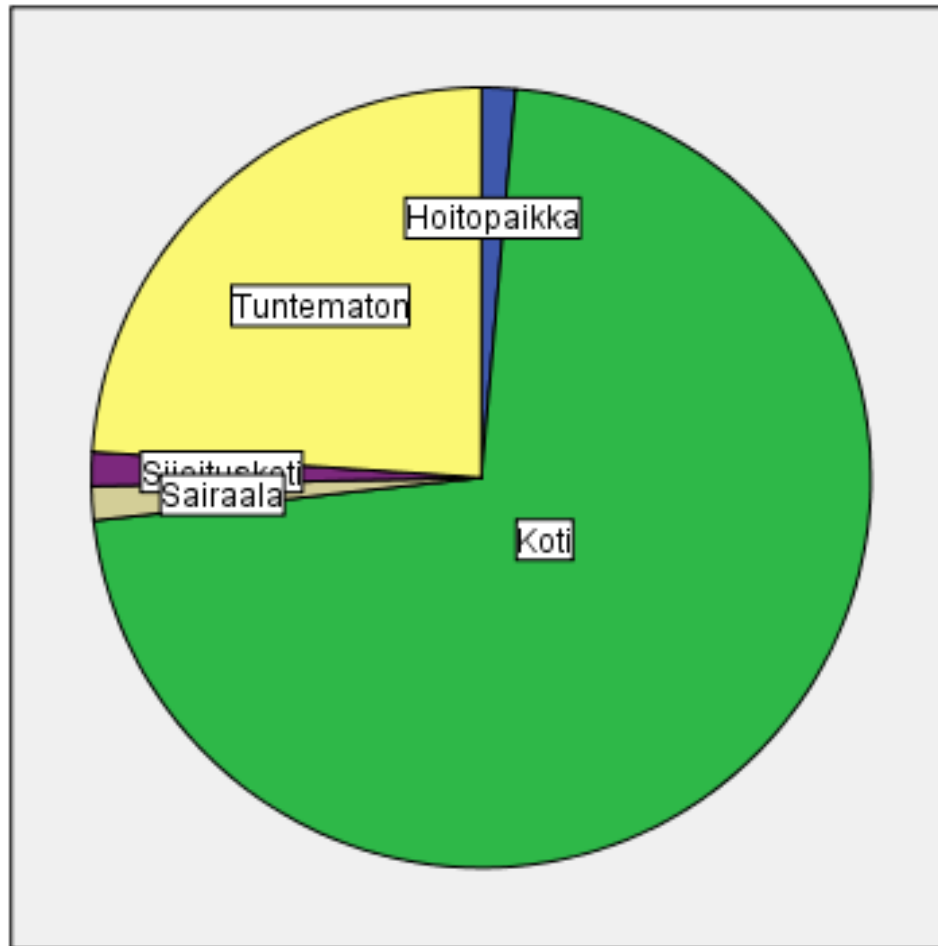

Lapseen liittyvät riskitekijät

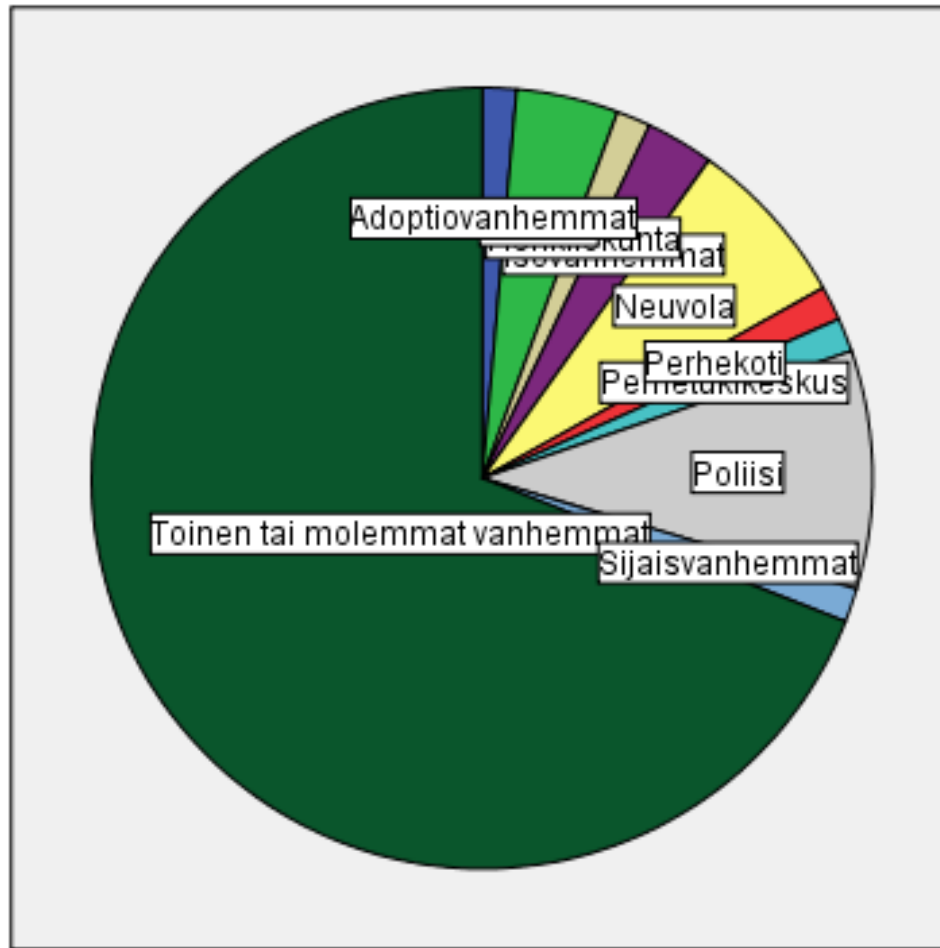
■ Keskosuus	6
■ Muu kehitysvamma	1
■ Itkuisuus	2
■ Adoptio- tai sijoitettu lapsi	2

Tapahtumapaikka

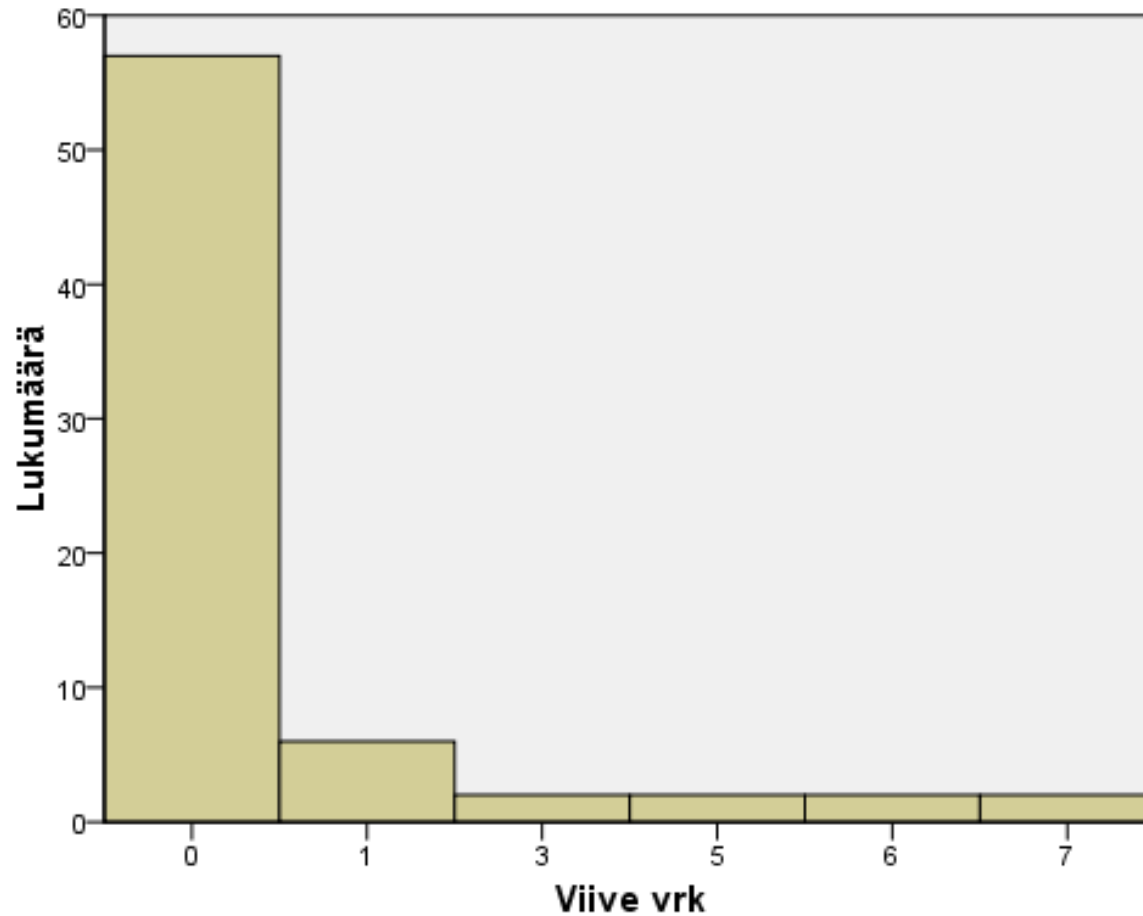
Hoitoon lähettänyt taho

Ilmoitettu vammamekanismi

■ Putoaminen	Yht. 23
■ Hoitopöydältä	8
■ Sängystä	6
■ Isän sylistä	4
■ Ikkunasta	1
■ Keinusta	1
■ Istuimelta	1
■ Kantoliinasta	1
■ Pinnasängyn pohja pettänyt	1
■ Aikuinen kaatunut lapsi sylissään	5
■ Lapsi kaatunut tasolla	4
■ Ravistelu tai ruumiillinen kuritus	3
■ Muu tai tuntematon	36

Viive hoitoon hakeutumisessa

Hoitoontulon syyt

■ Murtuma	31
■ Pään vamma	16
■ Mustelmat	11
■ Oikeuspsykiatrinen selvitys	5
■ Pahoinpitelyepäily	3
■ Tarkkarajainen palovamma	1
■ Muu syy	4

Luustoseulan löydös

■ Normaali	62
■ Kylkiluunmurtuma	2
■ Solisluun murtuma	1
■ Humerusmurtuma	1
■ Reiden diafyysimurtuma	1
■ Useita eri-ikäisiä murtumia	1
■ Osteopetroosi	1
■ Riisitauti; useita vanhoja murtumia	1
■ Säären anterolateraalinen taipuma	1

Jatkotoimet

	Kontakti sairaalan sosiaalityönt. %	Lastensuojelu- ilmoitus %	Poliisitutkinta %
Alle 1 v murtuma	83	44	6
Epäselvä vamma	46	31	15
Mustelmat	56	67	22
Kallo-aivovamma	67	56	0
Epäsuhta	67	44	0
Ravisteluepäily	40	40	20
Heitteillejätö	100	100	0
Palovamma	100	100	0
Yht.	66	51	16

Ongelmat

- Pahoinpitelyepäilyn selvittäminen on erilainen työorientaatio terveydenhuollossa
  - Kaksoisrooli: lapsen ja perheen auttaminen vs. rikoksen selvittäminen
- Mikä on 'perusteltu syy epäilyyn?'
  - Kirjallisista ohjeista huolimatta kyseessä subjektiivinen arviointi
- Perustana hyvä potilas-lääkärisuhde
  - Tarvitaan ammattitaitoa ja malttia edetä riittävän harkitusti sekä uskallusta puuttua hankaliin kysymyksiin

Kiitos!

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

■ Raskausaika

- Perheväkivalta usein pahenee/alkaa raskauden aikana
- Raskaudenaikainen tupakointi, alkoholi, lääkkeiden väärinkäyttö

■ Imeväisikä

- Vanhempien/Hoitajien väkivaltaisuus
- Ravistelu
- Jääminen nukkuvan aikuisen alle

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Leikki-ikä
  - Vanhempien/Hoitajien väkivaltaisuus
  - Sisarten ja ikätoverien välinen väkivalta
- Esikouluikä
  - Hoitajien väkivalta
  - Hoitopaikassa esiintyvä väkivalta
  - Ikätoverien välinen väkivalta
  - Teini-ikäisten lapsenkaitsijoiden väkivaltaisuus

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Kouluväkivalta
  - Oppilaiden keskinäinen väkivaltaisuus ja kiusaaminen
  - Henkilökunnan väkivalta
  - Päihteiden käyttö

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Teini-ikä
  - Ikätoverien väkivalta, simputus ja seksuaalinen hyväksikäyttö
  - Väkivaltaiset yhteenotot kotona
  - Karkaaminen
  - Päihteiden käyttö

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Aikuiset
  - Perheväkivalta
  - Päihteiden käyttö
  - Työpaikkakiusaaminen
  - Etninen väkivalta
- Vanhukset ja laitospotilaat
  - Hoitajien väkivalta
- Julmuus lemmikkieläimiä kohtaan

Väkivalta läpäisee yhteiskunnan

- Väkivaltaa esiintyy enemmän sosiaalisesti heikommassa asemassa olevien keskuudessa, mutta sitä esiintyy myös taloudellisesti hyväosaisissa perheissä, joilla puolestaan on paremmat mahdollisuudet kätkeä se
- Laillistettua väkivaltaa esiintyy urheilun piirissä, josta se (iltapäivälehtien yllyttämänä) voi levitä myös yleisön keskuuteen (jalkapallo, jääkiekko)

Murtumien paranemisaikataulu

Radiologic feature	Cumming 1979 ¹ Peak (range)	Halliday** 2011 ² Peak (range)	Islam 2000 ³ Peak (range)	Yeo 1994 ⁵ Peak (range)	Prosser 2012 ⁴ Peak (range)
Fracture gap widening		Did not assess	4-6 weeks 56% (2-8 weeks)		Did not assess
Periosteal reaction presence (Stage 1)	9-10 days (7-11 days)	(4-11 days)	4-7 weeks 100% (2 weeks onwards)	1.6 weeks (1-3 weeks)	15-35 days (5-96 days)
Marginal sclerosis		Did not assess	4-6 weeks 85% (2-11 weeks)		Did not assess
1st callus		(4-11 days)	4-7 weeks 100% (2 weeks onwards)		22-35 days (12-66 days)
Callus density > cortex*		*Did not assess, however = density noted (16-34 days)	13 weeks 90% (4 weeks onwards)		≥ 22 days (19-96 days)
Bridging (Stage 2)		Earliest seen at 13 days, present on all films > 20 days	13 weeks 50% (3 weeks onwards)	2.6 weeks (1.5-3.7 weeks)	≥ 36 days (19-300 days)
Periosteal incorporation		Did not assess	14 weeks (7 weeks onwards)		Did not assess
Remodelling (Stage 3)		Did not assess	9 weeks (4 weeks onwards)	8 weeks (5-11 weeks)	≥ 36 days (45-421 days)

Features associated with possible child abuse

- Multiple fractures are more common after physical abuse than after non-abusive traumatic injury
- A child with rib fractures has a 7 in 10 chance of having been abused
- A child with a femoral fracture has a 1 in 3-4 chance of having been abused
- Femoral fractures resulting from abuse are more commonly seen in children who are not yet walking
- A child aged under 3 with a humeral fracture has a 1 in 2 chance of having been abused
- Mid-shaft fractures of the humerus are more common in abuse than in non-abuse, whereas supracondylar fractures are more likely to have non-abusive causes
- An infant or toddler with a skull fracture has a 1 in 3 chance of having been abused
- Parietal and linear skull fractures are the most common type of skull fracture seen in abuse and non-abuse
- No clear difference exists in the distribution of complex skull fractures between the two groups

Kirjallisuutta

- Söderholm, Kivitie-Kallio (toim.): Lapsen kaltoinkohtelu. Duodecim 2012
- www.core-info.cardiff.ac.uk
- Kemp et al. Patterns of skeletal fractures in child abuse; systematic review. BMJ 2008;337:a1518

Specificities of fractures for physical abuse

High specificity	Moderate specificity	Low specificity
Classic metaphyseal lesions	Multiple fractures, especially bilateral	Subperiosteal new bone formation
Rib fractures, especially posterior	Fractures of different age	Clavicle fractures
Scapular fractures	Epiphyseal separations	Long bone shaft fractures
Spinous process fractures	Vertebral body fractures and subluxations	Linear skull fractures
	Digital fractures	
	Complex skull fractures	

Adapted from Kleinman 1998

Erotusdiagnostiikka

■ Ihomuutokset

- Synnytyksessä syntyneet muutokset
  - Synnytyspahka
  - Kefaalihematoma
  - Mustelmat
  - Hermovauriot
- Telmimismustelmat
- Rotumerkki
- Kansanlääkinnän aiheuttamat ihomuutokset
- Fototoksiset sairaudet
- Sidekudossairaudet
- Leukemia
- Purpurat
- Verenvuototaudit

Luustoseulan peruste

■ Alle 1-vuotiaan murtuma	18
■ Vamman epäselvä syntymekanismi	13
■ Mustelmat	9
■ Kallo-aivovamma	9
■ Epäsuhtainen vammamekanismi	9
■ Ravistelu epäily	5
■ Oikeuspsykiatrinen selvitys	5
■ Heitteillejätö epäily	1
■ Tarkkarajainen palovamma	1
■ Säärideformiteetti	1

Jatkotoimet

	Kontakti sairaalan sosiaalityöntekijään N (%)	Lastensuojeluilmoitus N (%)	Poliisitutkinta N (%)
Kyllä	47 (66)	36 (51)	11 (15)
Ei	9 (13)	26 (37)	27 (38)
Ei tietoa	15 (21)	9 (13)	33 (46)

Hoitoontulon syy; alaraajamurtumat

■ Reisimurtuma	12	
■ Diafyysi, poikkimurtuma		4
■ Diafyysi, viistomurtuma		4
■ Distaalinen metafyysi		4
■ Säärimurtuma	9	
■ Proksimaalinen metafyysi		1
■ Diafyysi		1
■ Distaalinen metafyysi		6
■ Fibulan diafyysi		1
■ Kantaluun murtuma	1	

Hoitoontulon syy; yläraajamurtumat

■ Solisluu	1	
■ Olkavarssi	4	
■ Proksimaaliosa		1
■ Mediaalinen epikondyli		1
■ Suprakondylaarinen		2
■ Kyynärvarssi	4	
■ Diafyysi		1
■ Ulnan diafyysi		1
■ Distaalinen metafyysi		2

Hoitoontulon syy

■ Pään vammat	16	
■ Kuhmu		3
■ Kallonmurtuma		2
■ Kommotio		2
■ Päänympäryksen kasvu		2
■ Subduraaliefuusio		2
■ Epiduraalivuoto		2
■ Periventrikulaarivuoto		1
■ Ravisteluepäily		1
■ Tuore epilepsia		1

Hoitoontulon syy

■ Mustelmat	11	
■ Pakarat		3
■ Kasvot		2
■ Sugillatio		1
■ Muut sijainnit		5